

UGENS GALLUP

Artikel nr. 29

Må tidligst offentliggøres søndag den 15. september
og senest lørdag den 5. oktober 1974.

LÅNERNE SIGER NEJ TIL 1 KRONE PR. BOG
— IKKE-LÅNERNE SIGER JA.

Men sammenlagt går et knebent flertal ind
for afgiften på 1 krone.

Biblioteksvæsenet er kommet stærkt i søgelyset under bestræbelserne på at finde områder, hvor det offentlige kan spare.

Ekspansionen på biblioteksområdet er faldet nogle stærkt i øjnene, dels det øgede antal ansatte, dels biblioteksbyggeriet og endeligt misbruget og de overdrevne serviceydelser, altså manglende overholdelse af lånebetingelserne, børnepassning, udlån af grammofonplader, udstillingsvirksomhed og andet.

Forslaget om en låneafgift på 1 krone pr. bog har forstærket den løbende og har på det nærmeste bragt gemytterne i kog. Kritikerne er blevet kaldt kulturfjendske, reaktionære og asociale, for så vidt det gratis bogudlån antages at være en ydelse som i særlig grad kommer de mindre indkomster til gode. De bedre stillede køber selv deres bøger siges det.

Det fremførte forslag fik således en varm modtagelse, og det postuleredes, at befolkningen massivt ville vende sig imod en afgift på bogudlån, som yderligere ville lægge en bremse på de uddannelsesmotiverede udlån, og det vil især sige skolebørnenes lån af bøger som et led i undervisningen.

Til belysning af i hvilken udstrækning det anførte postulat er rigtigt, har Gallup Instituttet gennemført en undersøgelse blandt samtlige voksne (15 år eller derover) for at høre deres stillingtagen til forslaget.

Et repræsentativt udsnit blev stillet spørgsmålet:

"Som et led i den økonomiske sanering, og som et led i spareplaner, er det blevet foreslået at indføre en afgift på lån af bøger på 1 krone pr. bog. Dette betyder naturligvis en merudgift for alle lånerne. Men bedømt som et enkeltled i en samlet spareplan, finder De så forslaget meget forkert, noget forkert eller ikke forkert?"

Som en baggrundsvurdering af svarene stillede man yderligere spørgsmål om, hvorvidt man havde lånt bøger på bibliotek indenfor den sidste måned, og om man i husstanden indenfor den samme periode havde købt bøger.

Herefter kan svarene fordeles på de fire grupper, lånerne og ikke-lånerne og købere og ikke-købere, som vist i den følgende oversigt.

Afgiften:

	meget forkert	noget forkert	ikke forkert	ved ikke	i alt
	%	%	%	%	%
total:	24	18	45	13	100
lånere	39	21	34	6	100
ikke-lånere	19	17	49	15	100
købere	28	17	45	10	100
ikke-købere	22	19	46	13	100

I alt finder således 42 procent af befolkningen forslaget mere eller mindre forkasteligt, medens et knebent relativt flertal på 45 procent mener, at forslaget kan accepteres.

Virkelige modstandere af forslaget er ca. hver fjerde (24%), idet kun disse finder forslaget "meget forkert".

Man kan herefter ikke sige, at der er en massiv modstand i befolkningen mod forslaget, forstået udfra et flertalssynspunkt.

Dem, der benytter bibliotekerne ser naturligt nok anderledes på sagen end dem, der ikke benytter disse. Blandt lånerne går hen imod to tredjedele (60%) mod forslaget mod kun godt én tredjedel (36%) blandt ikke-lånerne.

I begge grupper indtager nogenlunde lige mange det "bløde" mellemstandpunkt, at de finder forslaget "noget forkert", og man kan derfor bedst sammenligne de to gruppers indstilling ved at sammenligne "yderstandpunkterne", nemlig "meget forkert" og "ikke forkert".

Sammenlignet på denne måde er lånerne stadig overvejende imod forslaget, men flertallet er beskedent nemlig 39 procent mod 34 procent. Blandt ikke-lånerne er forskellen der imod meget markant 49 procent forkaster mod 19 procent.

Sammenligningsvis går de sidste altså klart ind for forslaget medens de første på det nærmeste hverken siger ja eller nej.

Med hensyn til købere og ikke-købere synes dette forhold ikke at være synderligt relevant for diskussionen.

Bogkøberne vender sig en smule mere mod forslaget, men alt i alt kan denne side af spørgsmålet ikke tillægges nogen betydning.

Da spørgsmålet om en låneafgift er politisk i den forstand, at det principielt berører problemet om gratis ydelser, har man i nedenstående oversigt fordelt svarene efter de adspurgtes politiske tilhørsforhold:

Afgiften:

meget <u>forkert</u>	noget <u>forkert</u>	ikke <u>forkert</u>	ved <u>ikke</u>	i <u>alt</u>
%	%	%	%	%

politisk tilhørighed:

Socialdemokratiet	29	18	40	13	100
Radikale	26	18	40	16	100
Konservative	8	9	73	10	100
Retsforbundet	36	23	27	14	100
Socialistisk Folkeparti	45	23	17	15	100
Kommunister	41	21	32	6	100
Centrums-Demokrater	11	16	53	20	100
Kristeligt Folkeparti	18	12	62	8	100
Venstre	10	17	62	11	100
Venstresocialister	89	11	-	-	100
Fremskridtspartiet	14	11	70	5	100
Andre vælgere	20	22	41	17	100

Uagtet man af statistiske grunde må tage et stærkt forbehold overfor tallene for de mindste partier, er forskellen i indstilling mellem partierne slående.

De tre-fire "højre-partiers" vælgere går klart ind for forslaget, og det gælder også Centrums-Demokraterne. De radikale samt Socialdemokratiets vælgere ser ens på spørgsmålet, og er overvejende en smule imod forslaget, medens de egentlige venstre-partier går klart imod forslaget. Alt i alt fordeler vælgerne sig i dette spørgsmål i god overensstemmelse med den politiske "katekismus".

I undersøgelsen indhentede man udover det her anførte en lang række oplysninger om befolkningens brug af bibliotekerne. På basis af disse oplysninger vil Instituttet i den nærmeste fremtid offentliggøre en undersøgelse, der belyser disse forhold, og specielt hvilke befolkningsgrupper i henseende til indkomst, uddannelse, bopæl, alder etc. etc., der gør brug af denn service ig i hvilken udstrekning.

Eftertryk kun mod angivelse af Berlingske Tidende og Gallup Instituttet som kilde.